

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA ROGALA p. POLSCE

(Skarga nr 40176/08)

WYROK

STRASBURG

dn. 18 stycznia 2011r.

Wyrok ten jest prawomocny. Wyrok ten może podlegać korekcie wydawniczej.

W sprawie Rogala p. Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (czwarta sekcja), jako komitet składający się z następujących sędziów:

Ján Šikuta, *przewodniczący,*

Lech Garlicki,

Vincent A. de Gaetano,

oraz Fatoş Aracı, *zastępca kanclerza sekcji,*

Obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 grudnia 2010 r.,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu :

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 40176/08) wniesionej w dniu 4 sierpnia 2008 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez Pana Adama Rogalę („skarżący”). -/-

2. Rząd polski („Rząd”) był reprezentowany przez jego pełnomocnika Pana Jakuba Wołasiewicza. -/-

3. W dniu 19 listopada 2010 r. Przewodniczący czwartej sekcji podjął decyzję o powiadomieniu Rządu o wpłynięciu skargi. Na podstawie Protokołu nr 14 sprawa została przydzielona komitetowi do zbadania. -/-

STAN FAKTYCZNY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

4. Skarżący urodził się w 1959 roku i jest obecnie osadzony w areszcie śledczym w Warszawie. -/-

5. Począwszy od dnia 10 grudnia 2005 r. wobec skarżącego był zastosowany środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania w ramach pięciu postępowań karnych prowadzonych w sprawie przestępczych działań dużej grupy przestępczej zwanej „grupą wołomińską”, o przynależność, do której skarżący był podejrzanym. -/-

A. Postępowanie toczące się przed Sądem Rejonowym w Warszawie-Wołominie

6. Postanowieniem z dnia 10 grudnia 2005 r. Sąd Rejonowy w Warszawie zastosował wobec skarżącego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Był on podejrzany o bezprawne pozbawienie

wolności świadka w celu wywarcia na niego nacisku i o zmuszanie go do składania fałszywych zeznań. -/-

7. Tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec skarżącego było przedłużane w regularnych odstępach czasu, a składane przez niego w tym przedmiocie zażalenia na kolejne postanowienia były oddalane. -/-

8. Z akt sprawy wynika, że w dniu 16 maja 2007 r. władze sądowe uchyliły środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania wobec skarżącego w tym dalej toczącym się postępowaniu. -/-

B. Postępowanie przed Sądem Rejonowym w Białymstoku -/-

9. Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2006 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku zastosował tymczasowe aresztowanie wobec skarżącego podejrzanego o udział w grupie przestępczej, której działalność podlegała na obrocie substancjami odurzającymi, paserstwie z użyciem broni oraz na czerpaniu korzyści z prostytucji. -/-

10. Władze sądowe postanawiały o przedłużaniu stosowania tymczasowego aresztowania wobec skarżącego w regularnych odstępach czasu. W tym postępowaniu skarżący został zwolniony z aresztu w dniu 21 grudnia 2007 r. Na podstawie dostarczonych przez niego informacji to postępowanie karne jest w toku. -/-

C. Postępowanie przed Sądem Okręgowym w Świdnicy -/-

11. Na mocy postanowienia z dnia 20 lutego 2007 r. wydanego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu skarżący został umieszczony w areszcie tymczasowym w związku podejrzeniem o paserstwo, bezprawne pozbawienie wolności oraz o inne czyny popełnione z użyciem broni palnej w porozumieniu z innymi sprawcami. -/-

12. Stosowanie tymczasowego aresztowania wobec skarżącego było przedłużane w regularnych odstępach czasu na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, który pozwalał władzom na podejrzenie, że skarżący jest sprawcą zarzucanych mu czynów. Sąd zwrócił uwagę na skalę i złożony charakter prowadzonego śledztwa w związku, z którym zastosowano tymczasowe aresztowanie wobec około dwudziestu osób podejrzanych o udział w tej samej grupie przestępczej. Sąd wskazał na konieczność zbadania wielu powiązań istniejących wewnątrz tej grupy, której członkom postawiono zarzuty popełnienia wyjątkowo ciężkich przestępstw. Poza tym sąd podniósł, że przypadku zwolnienia podejrzanych istniało między nimi ryzyko zмовы.-/-

13. Zażalenia na postanowienie w przedmiocie przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania składane przez skarżącego w czasie tego postępowania były oddalane. -/-

14. W dniu 30 stycznia 2008 r. Biuro do spraw Przystępności Zorganizowanej Prokuratury Krajowej skierowało do Sądu Okręgowego w Świdnicy akt oskarżenia. -/-

15. W dniu 3 listopada 2008 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy przedłużył tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec skarżącego w dniu 15 lutego 2009 r. podając, że uprzednio wskazane przez władze w wydanych postanowieniach uzasadnienie dla zastosowania tego środka zapobiegawczego ma nadal zastosowanie. Sąd podkreślił, że powodem przedłużania postępowania były głównie liczne przestępstwa zarzucane członkom zorganizowanej grupy przestępczej, w tym skarżącemu. -/-

16. W dniu 20 stycznia 2009 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy zwrócił się z wnioskiem do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania wobec skarżącego do dnia 20 lipca 2009 r. Sąd wskazał, że skala i złożony charakter sprawy, w której przedstawiono siedemdziesiąt zarzutów wobec trzydziestu ośmiu oskarżonym w związku z popełnieniem przestępstw w wielu miejscach kraju przyczyniły się do przedłużania się prowadzonego postępowania. Sąd podkreślił, że istnieje konieczność dalszego gromadzenia materiału dowodowego, a w szczególności konieczność zakończenia przesłuchań oskarżonych i przesłuchania stu dwóch świadków, tym trzech świadków koronnych. Sąd podniósł ponadto, że obawa, że w wypadku zwolnienia skarżący będzie utrudniał prawidłowy przebieg postępowania jest ciągle uzasadniona. W dniu 29 stycznia 2009 r. sąd apelacyjny uwzględnił wniosek, podając jednocześnie w uzasadnieniu, że organy prowadzące postępowanie powinny wziąć pod uwagę, że tymczasowe aresztowanie przekraczające maksymalny okres przewidziany przez prawo jest stosowane tylko w wyjątkowych sytuacjach. -/-

17. W dniu 22 czerwca 2009 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy zwrócił się do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z wnioskiem o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania wobec skarżącego do dnia 20 grudnia 2009 r. Sąd wskazał, że mimo, kontynuowania postępowania, organy potrzebowały jeszcze czasu, aby zakończyć gromadzenie materiału dowodowego. W szczególności, pojawiły się trudności z przesłuchaniem jednego ze świadków koronnych, który był równolegle przesłuchiwany w innych postępowaniach. Sąd podniósł również, że z powodu sezonu urlopowego przesłuchanie świadków przed upływem terminu ostatniego postanowienia o przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania skarżącego nie było możliwe. Niemniej jednak, istniały ciągle powody uzasadniające stosowanie tymczasowego aresztowania, a w szczególności niebezpieczeństwo zmywy między skarżącym a jego współnikami, w wypadku zwolnienia. W dniu 30 czerwca 2009 r. sąd apelacyjny we Wrocławiu uwzględnił wniosek sądu okręgowego. -/-

18. W dniu 30 listopada 2009 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy oddalił wniosek skarżącego o zwolnienie podając w uzasadnieniu szczególną zawilść sprawy. Sąd zauważył, że zeznania świadków dowodziły, że

skarżący próbował wywierać wpływ na świadków. Sąd zauważył, że sprawa była traktowana w sposób priorytetowy, rozprawy odbywały się w bliskich terminach, to jest trzy razy w tygodniu. -/-

19. Z dokumentów przedłożonych przez skarżącego wynika, że w dniu 20 grudnia 2009 r. Sąd Okręgowy w Świdnicy odstąpił od stosowania tymczasowego aresztowania z powodu, że skarżący był już tymczasowo aresztowany w związku z innym, toczącym się równolegle postępowaniem. Z dokumentów tych wynika również, że w wyroku z dnia 31 marca 2010 r. skarżący został uznany winnym popełnienia czynów i skazany na cztery lata pozbawienia wolności. Wyrok ten nie jest prawomocny. -/-

D. Postępowanie przed Sądem Rejonowym w Katowicach

20. Postanowieniem z dnia 30 listopada 2007 r. Sąd Rejonowy w Katowicach zastosował tymczasowe aresztowanie wobec skarżącego podejrzanego o udział w zorganizowanej grupie przestępczej, groźby karalne wobec innej osoby oraz doprowadzenie osoby do niekorzystnego rozporządzania jej mieniem. -/-

21. Stosowanie tymczasowego aresztowania było przedłużane w regularnych odstępach czasu z tego powodu, że zważywszy na wymiar kary, którą czyny są zagrożone zachodziła uzasadniona obawa, że skarżący będzie usiłował utrudniać prawidłowy przebieg postępowania. Sąd wskazał również na niebezpieczeństwo zмовy pomiędzy skarżącym a jego współnikami, możliwe szczególnie ze względu na hierarchiczną zależność pomiędzy członkami grupy. Władze podkreśliły również, że ze względu na charakter sprawy, pozbawienie wolności stanowiło jedyny środek zapobiegawczy mogący zapewnić prawidłowy przebieg postępowania. -/-

22. Zażalenia skarżącego na postanowienia w przedmiocie przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania były systematycznie oddalane. -/-

23. Z akt sprawy wynika, że 23 sierpnia 2008 r. prokuratura w Katowicach wniosła do Sądu Okręgowego w Warszawie akt oskarżenia przeciwko skarżącemu i dwunastu współoskarżonym. W związku z powyższym warszawski sąd stał się właściwy do wydawania postanowienia o przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania wobec skarżącego.

24. W dniu 13 listopada 2009 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zwrócił się do Sądu Apelacyjnego w Warszawie z wnioskiem o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania wobec skarżącego do dnia 8 stycznia 2010 r. W uzasadnieniu sąd okręgowy wskazał na istnienie obawy, że w wypadku zwolnienia skarżący, któremu zarzucano czyny zagrożone wysoką karą, będzie utrudniał prawidłowy przebieg postępowania. Fakt, że był on członkiem zorganizowanej grupy przestępczej pozwalał na podejrzenie, że nie będzie się stawiał na rozprawy, będzie wywierał naciski na świadków oraz próbował ustalić ze współoskarżonymi linię obrony, którą by przedstawili w czasie procesu. Sąd podkreślił, że złożony charakter sprawy spowodował wydłużenie się postępowania; i tak władze musiały

wykonać czynności w celu zakończenia gromadzenia materiału dowodowego, a w szczególności przesłuchać trzech świadków koronnych, przeprowadzić konfrontację między jednym z oskarżonych a świadkiem oraz zorganizować przesłuchania innych świadków, w tym tych, którzy z obawy o zemstę ze strony podejrzanych nie stawiali się na rozprawach. W dniu 26 listopada 2009 r. sąd apelacyjny przychylił się do wniosku sądu okręgowego i w konsekwencji stosowanie tymczasowego aresztowania wobec skarżącego zostało przedłużone do dnia wskazanego we wniosku sądu okręgowego. -/-

25. W dniu 16 grudnia 2009 r. sąd okręgowy skierował do sądu apelacyjnego wniosek o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania wobec skarżącego do dnia 10 kwietnia 2010 r. W uzasadnieniu podał te same powody jak w poprzednim wniosku. W dniu 7 stycznia 2010 r. sąd apelacyjny uwzględnił ten wniosek, zauważając, że postępowanie było prowadzone w szybkim tempie a rozprawy przeprowadzane bez opóźnień, w regularnych odstępach czasu. Sąd apelacyjny uznał, że postępowanie nie mogło być zakończone z powodu okoliczności niezależnych od organu sądowego prowadzącego sprawę. -/-

26. W dniu 15 lutego 2010 r. skarżący złożył zażalenie na stosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania do właściwego departamentu Ministerstwa Sprawiedliwości. W piśmie z dnia 23 kwietnia 2010 r. Ministerstwo Sprawiedliwości uznało tę skargę za częściowo uzasadnioną z powodu stwierdzenia pewnych opóźnień w postępowaniu sądowym. W szczególności zauważono, że mimo złożonego charakteru sprawy, w której trzynastu oskarżonym przedstawiono trzydzieści jeden zarzutów, a akta sprawy liczyły trzydzieści jeden tomów, to pierwsza rozprawa w sądzie rozpoczęła się dopiero w dniu 21 stycznia 2009 roku. Z powodu tych uchybień postępowanie zostało poddane kontroli ministerstwa. -/-

27. Z akt sprawy wynika, że w dniu 12 kwietnia 2010 r. Sąd Okręgowy w Warszawie odstąpił od stosowania tymczasowego aresztowania wobec skarżącego. -/-

E. Postępowanie przed Sądem Rejonowym w Katowicach -/-

28. W dniu 15 marca 2010 r. powiadomił skarżącego o zarzutach dotyczących przestępstw popełnionych w związku z obrotem środkami odurzającymi w ramach zorganizowanej grupy przestępczej, z pobiciem osoby i wymuszeniami środków finansowych na szkodę tej osoby. Tego samego dnia Sąd Rejonowy w Katowicach zarządził tymczasowe aresztowanie skarżącego, uzasadniając, że zgromadzony przez władze materiał dowodowy potwierdzał ciężące na skarżącym podejrzenia. -/-

29. Zażalenie skarżącego na to postanowienie zostało prawdopodobnie oddalone. -/-

F. Środki bezpieczeństwa zastosowane wobec skarżącego -/-

30. Według skarżącego, wielokrotnie, podczas gdy był doprowadzany z więzienia do Sądu Okręgowego w Świdnicy, jak również podczas rozpraw przed tym sądem były mu zakładane kajdanki zespolone do zakładania na ręce i nogi. Ten środek bezpieczeństwa był stosowany wobec niego w dniach, gdy rozprawy odbywały się od godz. 7 rano do godz.18, włączywszy pory posiłków. Z tego powodu nie mógł robić notatek w czasie rozpraw. Skarżący podkreślił, że sale posiedzeń miały okna z metalowymi kratami i były pod stałym nadzorem kamer video. Ponadto, w czasie każdej rozprawy na sali była obecna policyjna eskorta. Nie był on jednak uznany za niebezpiecznego tymczasowo aresztowanego. -/-

31. Z akt sprawy wynika, że w dniu 9 września 2008 r. skarżący złożył zażalenie do przewodniczącego Sądu Okręgowego w Świdnicy. Pismem z dnia 27 października 2008 r. sędzia poinformował go, że w przedmiotowej sprawie zastosowanie wobec niego środków bezpieczeństwa było uzasadnione z uwagi na znaczną grupę (trzydzieści osiem osób) oskarżonych, którzy jednocześnie z nim stawili się przed sądem, oraz z uwagi na charakter zarzucanych mu czynów takich jak usiłowanie morderstwa oraz inne poważne przestępstwa popełnione w zorganizowanej grupie przestępczej. -/-

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE

32. Zarządzenie Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń -/-

§ 14

Konwoje o zwiększonym zagrożeniu bezpieczeństwa są konwoje :

(...)

2) osób wymagających szczególnego nadzoru. -/-

§ 15

1. Przy wykonywaniu konwojów o zwiększonym zagrożeniu bezpieczeństwa należy stosować odpowiednie do rodzaju zagrożenia wzmożone środki ostrożności :

(...)

4) zakładanie kajdanek zespolonych przeznaczonych do zakładania na ręce i nogi, pasów obezwładniających lub kaftanów bezpieczeństwa osobom konwojowanym, wobec których stosowanie tych środków przymusu bezpośredniego jest prawnie dopuszczalne. -/-

33. Ustawa o Policji -/-

Art. 16

(...)

2. Policjanci mogą stosować jedynie środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i niezbędne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom. -/-

34. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r.

§ 6. 1. e)

Wobec osób tymczasowo aresztowanych lub skazanych na karę pozbawienia wolności można zastosować, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, kajdanki zespolone przeznaczone do zakładania na ręce i nogi. -/-

35. Kodeks postępowania karnego -/-

Art. 372

Przewodniczący wydaje wszelkie zarządzenia niezbędne do utrzymania na sali sądowej spokoju i porządku -/-

Art. 373

Od zarządzeń przewodniczącego wydanych na rozprawie głównej przysługuje odwołanie do składu orzekającego. -/-

PRAWO

I. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 3 KONWENCJI

36. Powołując się na artykuł 3 Konwencji, skarżący zarzucił naruszenie jego godności osobistej wynikające z zastosowania wobec niego, nadmiernych jego zdaniem, środków bezpieczeństwa polegających na zakładaniu mu kajdanek zespolonych w czasie doprowadzenia go do sądu z więzienia, w czasie posiedzeń sądu oraz w czasie przerw na posiłki. Przywołany przez skarżącego przepis Konwencji brzmi następująco:

„Nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu”

37. Rząd powołał się na niewyczerpanie krajowych środków odwoławczych. Rząd podniósł, że w zakresie zarzutu o naruszenie godności osobistej wynikającego z stosowania wobec niego środków bezpieczeństwa, mógł on na mocy artykułów 23 i 24 kodeksu cywilnego wnieść powództwo o odszkodowanie za szkody poniesione w związku z tym faktem. Rząd podkreślił również, że poza odszkodowaniem mógł on, wnosząc wyżej wymienione powództwo, żądać zaniechania sytuacji, w której jego godność była naruszana. -/-

38. Rząd utrzymywał, że zakwestionowane przez skarżącego traktowanie nie przyniosło mu dolegliwości przekraczającej poziom przewidziany przez artykuł 3 Konwencji. W tym kontekście, Rząd twierdził, że zastosowanie środków ostrożności wobec skarżącego było uzasadnione szczególnym charakterem sprawy dotyczącej poważnych przestępstw popełnionych w ramach zorganizowanej grupy przestępczej z użyciem broni palnej. Rząd podniósł, że zgodnie z zarządzeniem Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2006 roku konwoje wykonywane w celu przewiezienia skarżącego i jego dwudziestu dwóch domniemanych współników na rozprawy zostały uznane przez policję za konwoje o zwiększonym zagrożeniu bezpieczeństwa. Większość konwojowanych osób, w tym skarżący, byli uznani przez pracowników służb penitencjarnych za osoby wymagające specjalnego nadzoru. Z tych właśnie powodów, na podstawie artykułu 16 § 1.1. Ustawy o Policji i Zarządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 roku, podjęto decyzję o zastosowaniu wobec skarżącego kajdanków zespolonych w czasie konwojów. Rząd podkreślił, że zostały podjęte także inne środki ostrożności związane z opuszczeniem aresztu w celu stawienia się na rozprawę przez skarżącego oraz osób wraz z nim oskarżonych, takie jak przeszukania przed każdym opuszczeniem aresztu, policyjna eskorta jednostki antyterrorystycznej, sprawdzanie budynku sądu na ewentualną obecność środków wybuchowych oraz prowadzenie rozpraw bez udziału publiczności. -/-

39. Rząd wskazał również, że na podstawie zarządzenia przewodniczącego wydanego w oparciu o właściwe przepisy Kodeksu Postępowania Karnego, stosowanie zakwestionowanego przez skarżącego środka zostało utrzymane na czas przeprowadzenia rozpraw w celu utrzymania spokoju i bezpieczeństwa osób obecnych w czasie procesu. Decyzja ta była uzasadniona aktami przemocy dokonywanymi w przeszłości przez skarżącego oraz niektórych z jego domniemanych współników obecnych wraz z nim na rozprawach. -/-

40. Rząd podniósł również, że okoliczności nie pozwalały zapewnić skutecznie bezpieczeństwa w inny sposób. W istocie, na sali rozpraw o stosunkowo niedużej powierzchni, choć była to największa sala rozpraw w sądzie w Świdnicy zgromadziła się jednocześnie duża ilość osób i w związku z tym zastosowanie mniej inwazyjnych środków bezpieczeństwa takich jak nadzór wideo i obecność policjantów mogłoby nie wystarczyć, aby zapobiec ryzyku ewentualnych agresywnych zachowań ze strony oskarżonych. Rząd stwierdził, że istniało realne niebezpieczeństwo konfliktu pomiędzy wspomnianymi wyżej osobami, poparte faktem, że niektóre z osób podejrzanych, które znajdowały się na sali rozpraw współpracowały z policją. Rząd wskazał również, że środek, o którym mowa był stosowany w umiarkowany sposób. Podczas, na przykład, rozprawy sądowej, która odbyła się w dniu 17 sierpnia 2009 r. podjęto decyzję o niestosowaniu kajdank zespolonych z uwagi na mniejszą ilość

oskarżonych, tak, że można było ich umieścić w oddzielnym pomieszczeniu oddzieloną od reszty sali szklaną szybą i w którym mogli przebywać bez kajdanek. -/-

41. Na zakończenie Rząd podniósł, że podczas posiedzeń sądu, skarżący nigdy się nie skarżył na stosowane wobec niego środki bezpieczeństwa. -/-

42. Skarżący zakwestionował stwierdzenia Rządu, w szczególności w części, w której Rząd zarzucił mu, że był w przeszłości niebezpieczny. Podtrzymał argument, że częstotliwość stosowania oraz dokuczliwy charakter tego środka, nieproporcjonalny do wymagań bezpieczeństwa, naruszyły jego godność. -/-

43. Na początku Trybunał podniósł, że w przedmiotowej sprawie nie uważa za konieczne wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Rząd, ponieważ zarzut ten może być oddalony z podanych poniżej powodów. -/-

44. Trybunał przypomniał w tym kontekście, że złe traktowanie, które wchodzi w zakres artykułu 3 Konwencji, powinno odznaczać się pewnym minimalnym stopniem dolegliwości, którego ocena zależy od wszystkich elementów stanu faktycznego, a szczególnie od czasu trwania traktowania, jego skutków dla stanu psychofizycznego, a także niekiedy od płci, wieku i stanu zdrowia ofiary. -/-

45. Stosowanie środków bezpieczeństwa w postaci zakładania kajdanek lub kajdanek zespolonych nie jest na ogół problemem na podstawie artykułu 3 Konwencji, kiedy jest to związane ze zgodnym z prawem aresztowaniem lub osadzeniem oraz nie powoduje użycia siły, ani publicznego pokazania, poza przypadkami, kiedy jest to racjonalnie uznane za konieczne w okolicznościach danej sprawy. Ważne w tym względzie jest ocenienie czy należy sądzić, że osoba ta będzie się sprzeciwiała aresztowaniu, próbowała uciekać, wyrządzić szkodę lub obrażenia lub zniszczyć dowody (*Raninen p. Finlandii*, nr 20972/92, dn. 16 grudnia 1997 r., Zbiór 1997-VIII, § 56 ; *Kazakova p. Bułgarii*, nr 55061/00, dn. 22 czerwca 2006 r., § 51; *Hénaf Francji*, nr 65436/01, dn. 27 listopada 2003 r., § 48, ETPCZ 2003-XI ; *Mouisel P. Francji*, nr 67263/01, dn. 14 listopada 2002 r., § 47, ETPCZ 2002-IX). -/-

46. Niemniej jednak, Trybunał przywiązuje szczególną uwagę do okoliczności każdej sprawy i bada okoliczności po okoliczności w celu dokonania oceny konieczności zakuwania w kajdanki skazanych poza terenem więzienia (*mutatis mutandis, Avci i inni p. Turcji*, nr 70417/01, dn. 27 czerwca 2006 r., § 38). -/-

47. Odnosząc się do niniejszej sprawy Trybunał podniósł, że zakwestionowany przez skarżącego środek bezpieczeństwa został zastosowany przez władze w zakresie zgodnego z prawem aresztowania i zarządzonego w postępowaniu karnym prowadzonym w związku z przestępstwami zarzucanymi członkom zorganizowanej grupy przestępczej. Środek ten miał na celu zapewnienia porządku i bezpieczeństwa w czasie doprowadzeń skarżącego i innych oskarżonych do siedziby sądu oraz w

czasie trwania posiedzeń sądu w postępowaniu karnym prowadzonym przeciwko tym osobom. Trybunał uznał, że zważywszy na argumenty Rządu takie jak charakter sprawy, charakter i przeszłość skarżącego i innych oskarżonych oraz przeszkody związane z organizacją posiedzeń w budynku sądu w Świdnicy, to w wypadku niezachowania odpowiednich środków bezpieczeństwa władze mogłyby mieć uzasadnione obawy, że mogłoby dojść do naruszenia porządku w postaci gwałtownych zachowań, szkód wyrządzonych przez oskarżonych lub nawet naruszenia dobrego administrowania wymiarem sprawiedliwości (zob. *a contrario Gorodnitchev p. Rosji*, nr 52058/99, dn. 24 maja 2007 r., § 105). Tak, więc Trybunał uznał, że w związku z informacjami przekazanymi przez Rząd, wzmocnione środki bezpieczeństwa, w tym także te, które zastosowano wobec skarżącego są uzasadnione w okolicznościach przedmiotowej sprawy. -/-

48. Trybunał podniósł, że wyżej wspomiane środki bezpieczeństwa zostały zastosowane przez władze w oparciu o właściwe przepisy krajowe określające uprawnienia policji w zakresie stosowania środków bezpieczeństwa w czasie wykonywania konwojów osób wymagających szczególnego nadzoru oraz zachowania porządku w czasie posiedzenia sądu. Na podstawie przepisu odnoszącego się do zachowania porządku w czasie rozprawy skarżący mógł złożyć odwołanie od zarządzenia przewodniczącego, co do utrzymania stosowania wspomnianych środków w czasie rozpraw sądowych. -/-

49. Trybunał zwrócił również uwagę, że opierając się na informacjach będących w jego posiadaniu, nie wydaje się, żeby zakwestionowany przez skarżącego środek był wobec niego stosowany w nieproporcjonalny sposób. W szczególności, gdy władze uznały, że można było zastosować mniej uciążliwe środki, to zrobiły to w okolicznościach umożliwiających ich zastosowanie. Poza tym skarżący nie był publicznie pokazywany, kiedy miał założone kajdanki zespolone, ponieważ posiedzenia sądu były niejawne. Trybunał uznał, że skarżący nie wykazał, że środek ten wpłynął w bezpośredni sposób na jego stan fizyczny lub psychiczny albo był stosowany w celu poniżenia go lub upodlenia (zob. wyż. cyt. *Raninen*, § 64) czy też był formą przymusu, która mogła się odznaczać stopniem dolegliwości przewidzianym w artykule 3 Konwencji. -/-

50. Wziąwszy powyższe pod uwagę, Trybunał uznał, że zarzut może być uznany za oczywiście nieuzasadniony i oddala go na podstawie artykułu 35 § 3 oraz 4 Konwencji. -/-

II. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 5 § 3 KONWENCJI

51. Skarżący zarzucił naruszenie jego prawa do bycia sądzonym w rozsądnym terminie gwarantowanym przez artykuł 5 § 3 Konwencji, który brzmi następująco:

„Każdy zatrzymany lub aresztowany zgodnie z postanowieniami ust. 1 lit. c) niniejszego artykułu (...) ma prawo być sądzony w rozsądnym terminie albo zwolniony na czas postępowania. Zwolnienie może zostać uzależnione od udzielenia gwarancji zapewniających stawienie się na rozprawę”

A. Dopuszczalność -/-

52. Trybunał zauważył, że skarżący kwestionuje czas stosowanego wobec niego do tej chwili tymczasowego aresztowania w zakresie z pięciu różnych postępowań. -/-

53. Tymczasem zarzut skarżącego dotyczący stosowania tymczasowego aresztowania w zakresie postępowania przed sądem w Warszawie - Wołominie (opisanego powyżej w punkcie A, akapity 6-8) oraz przed sądem w Białymstoku (opisanego powyżej w punkcie B, akapity 9-10) jest spóźniony, gdyż stosowanie tymczasowego aresztowania ustało na sześć miesięcy przed złożeniem skargi. Trybunał oddala, zatem zarzut w tym względzie zgodnie z artykułem 35 §§1 i 4 Konwencji. -/-

54. Trybunał podniósł również, że w dniu 31 marca 2010 r. skarżący został skazany w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Okręgowy w Świdnicy (opisanym powyżej w punkcie C, akapity 11-19) na cztery lata pozbawienia wolności. Wynika z tego, że tymczasowe aresztowanie zastosowane po tym dniu, nie jest objęte kontrolą na mocy artykułu 5 § 3 Konwencji, ponieważ jest to tymczasowe aresztowanie „po skazaniu przez właściwy sąd”, na, które zezwala artykuł 5 § 1 Konwencji. Dotyczy to w szczególności aktualnego tymczasowego aresztowania skarżącego stosowanego od 15 marca 2010 r. w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Katowicach (zob. powyżej punkt E), które poza około dwoma tygodniami następującymi po tym dniu pokrywa się ze skazaniem z dnia 31 marca 2010 r. Okres piętnastu dni nie może być uznany za przesadny i stąd, zgodnie z artykułem 35 §§ 3 i 4 Konwencji, Trybunał oddala zarzut, co do obecnego stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania, jako oczywiście nieuzasadniony. -/-

55. Trybunał zwrócił uwagę, że w zakresie tymczasowego aresztowania stosowanego wobec skarżącego w czasie postępowań przez sądami w Świdnicy i Warszawie (opisanymi odpowiednio w punktach C i D), skarga nie może być uznana za oczywiście nieuzasadnioną w rozumieniu artykułu 35 § 3 Konwencji. Ponadto nie ma żadnego powodu by uznać ją za niedopuszczalną. Należy, zatem uznać ją za dopuszczalną. -/-

B. Meritum

1. Okres, który należy wziąć pod uwagę -/-

56. Trybunał zauważył, że w postępowaniu przed sądem w Świdnicy tymczasowe aresztowanie było stosowane wobec skarżącego od dnia 20

lutego 2007 r. do dnia 20 grudnia 2009 r.; trwało ono około dwa lata i dziesięć miesięcy. -/-

Natomiast tymczasowe aresztowanie zastosowane na mocy postanowienia sądu w Katowicach trwało od dnia 30 listopada 2007 r. do dnia 12 kwietnia 2010 r. to jest około dwóch lat i czterech i pół miesiąca. Należy jednak odjąć od tego okresu około trzynastu dni, które nastąpiły po skazaniu skarżącego w dniu 31 marca 2010 r. przez sąd w Świdnicy w innym postępowaniu. W związku z powyższym, drugi okres, który należy wziąć pod uwagę to dwa lata i cztery miesiące. -/-

2. Zasadność zarzutu -/-

57. Skarżący utrzymywał, że czas stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania był nadmiernie długi. Co do tymczasowego aresztowania zastosowanego wobec niego przez sąd w Świdnicy, skarżący podniósł, że do lutego 2008 roku, to jest przez rok od umieszczenia go w areszcie nie został wykonano z nim żadnej czynności procesowej. Podkreślił, że tymczasowe aresztowanie w oczekiwaniu na wyrok zastosowane w wszystkich postępowaniach wynosi razem ponad cztery lata.

58. Trybunał przypomniał, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem kwestia, czy okres aresztowania jest, czy też nie jest rozsądny nie może być oceniany abstrakcyjnie. Ocena tego musi być dokonywana w każdym przypadku w zależności od konkretnych okoliczności (zob. szczególnie *Labita p. Włochom* [WI], nr 26772/95, § 152, ETPCZ 2000-IV i *Kudła p. Polsce* [WI], nr 30210/96, § 110, ETPCZ 2000-XII.).-/-

59. W pierwszej kolejności, to do sądowych władz krajowych należy zapewnienie, by w danej sprawie tymczasowe aresztowanie osoby w postępowaniu przygotowawczym nie przekroczyło rozsądnego terminu. W tym celu, biorąc pod uwagę zasadę domniemanie niewinności, władze powinny zbadać wszystkie okoliczności przemawiające za lub przeciw istnieniu powyżej wspomnianego interesu publicznego, usprawiedliwiającego odejście od zasady poszanowania wolności osobistej i muszą przedstawić te okoliczności w postanowieniu w przedmiocie w wniosku o zwolnienie. Zasadniczo w oparciu o uzasadnienie przedstawione w tych postanowieniach oraz w oparciu dobrze udokumentowane fakty przedstawione we wnioskach przez skarżącego, Trybunał winien jest ocenić czy miało czy też nie miało miejsce naruszenie artykułu 5 § 3 Konwencji (zob. szczególnie *Weinsztal p. Polsce*, n° 43748/98, z dn. 30 maja 2006 r., § 50 i *McKay p. Zjednoczonemu Królestwu* [WI], nr 543/03, § 43). -/-

60. Utrzymywanie się uzasadnionego podejrzenia, że aresztowana osoba popełniła przestępstwo jest warunkiem *sine qua non* zgodnego z prawem utrzymywania tymczasowego aresztowania, jednakże po upływie pewnego czasu nie jest to już warunek wystarczający; Trybunał musi wówczas ustalić czy inne powody przedstawiane przez władze sądowe nadal uzasadniają pozbawienie wolności. Kiedy okażą się one „właściwe” i „wystarczające”, Trybunał poza tym bada czy właściwe władze krajowe dołożyły „należytej

dozwolony przez prawo wewnętrzne, sądy stale się przywoływały działania grupy przestępczej o wyjątkowo szerokiej skali oraz, że postępowanie toczy się przeciwko jej domniemanym członkom. Wielość przestępstw zarzucanych członkom grupy oraz liczba osób zaangażowanych w postępowanie spowodowała dodatkowe trudności zarówno logistyczne jak i proceduralne. Trybunał przywołał w tym miejscu znaczący wysiłek włożony przez władze w celu zorganizowania posiedzeń sądu, doprowadzenia oskarżonych na przesłuchania i zapewnienia bezpieczeństwa osobom obecnym na rozprawach. Poza tym Trybunał przypomniał o wielotomowych aktach sprawy na potrzeby, której przeprowadzono szereg czynności procesowych oraz obszerny materiał dowodowy zabrany szczególnie w celu wyjaśnienia powiązań między poszczególnymi członkami grupy i ustalenia stopnia odpowiedzialności każdego z nich. -/-

67. Trybunał zauważył, że władze przeprowadzały regularne kontrole celowości stosowania tymczasowego aresztowania wobec skarżącego. Zresztą, w postanowieniach wydanych w tym przedmiocie, władze wyraźnie wykluczyły możliwość zastosowanie mniej inwazyjnego niż tymczasowe aresztowanie środka zapobiegawczego, podając, jako powód szczególne okoliczności sprawy, w których inne niż tymczasowe aresztowanie środki byłyby niewystarczające dla zapewnienia prawidłowego przebiegu postępowania. -/-

68. Trybunał zauważył, że w przedmiotowej sprawie, władze prowadziły postępowania z należytą starannością. Mimo złożonego charakteru śledztw prowadzonych w każdym z postępowań, były one jednak dość szybko kończone, to jest odpowiednio po dziewięciu i jedenastu miesiącach. Poza tym, w postępowaniu prowadzonym przez sąd w Świdnicy wyrok w pierwszej instancji został wydany po dwóch latach i dwóch miesiącach. Z akt sprawy wynika również, że rozprawy sądowe były prowadzone w regularnych odstępach czasu. Choć prawdą jest, co wynika z akt sprawy, że pojawiły się pewne opóźnienia, szczególnie w postępowaniu przed sądem w Warszawie, to Trybunał uznał, że utrudnienia związane z przeprowadzaniem posiedzeń w postępowaniach o takiej jak w przedmiotowej sprawie skali, to nie można uznać tych opóźnień za przesadne. -/-

69. Wziąwszy pod uwagę powyższe, Trybunał uznał, że w szczególnych okolicznościach niniejszej sprawy stosowanie tymczasowego aresztowania wobec skarżącego nie przekroczyło granic rozsądnego terminu. -/-

70. Nie doszło, zatem do naruszenia artykułu 5 § 3 Konwencji. -/-

III. INNE NARUSZENIA

71. Podnosząc zasadniczo artykuł 6 Konwencji skarżący zarzucił, że postępowanie karne prowadzone przez Sądem Okręgowym w Świdnicy nie było bezstronne. Trybunał zauważył jednak, że z informacji przekazanych przez skarżącego wynika, że postępowanie to jeszcze się toczy, skoro

zamierza on wnieść odwołanie od wyroku wydanego przeciwko nim w pierwszej instancji. Wynika z tego, że skarżący zachowuje prawo do wniesienia odwołania w ramach krajowego postępowania a krajowe środki odwoławcze nie zostały na dzień dzisiejszy wyczerpane. Trybunał oddala, zatem, ten zarzut, zgodnie z artykułem 35 §§ 1 i 4 Konwencji, uznając go za przedwczesny. -/-

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE,

1. *Uznaje* skargę za dopuszczalną, co do zarzutu dotyczącego artykułu 5 § 3 Konwencji w zakresie dotyczącym stosowania tymczasowego aresztowania przez sądy w Świdnicy i w Warszawie, oraz uznaje za niedopuszczalną w pozostałej części ; -/-
2. *Uznaje*, że nie doszło do naruszenia artykułu 5 § 3 Konwencji. -/-

Sporządzono w języku francuskim i obwieszczono pisemnie w dniu 18 stycznia 2011 r. zgodnie z artykułem 77 §§ 2 et 3 Regulaminu Trybunału.

Fatoş Aracı
Zastępca Kanclerza

Ján Šikuta
Przewodniczący

Repertorium Nr.....
Ja niżej podpisana, Joanna TOKARSKA
tłumacz przysięgły języka francuskiego wpisana
na listę tłumaczy przysięgłych Ministra
Sprawiedliwości pod numerem TP/854/05 stwierdzam
zgodność powyższego tłumaczenia z okazanym
dokumentem sporządzonym w języku francuskim.

Warszawa, dnia .....20.....r.